

Σύγχρονη **γραμματική** της γαλλικής γλώσσας

Υ. Delatour
D. Jennepin
M. Léon-Dufour
B. Teyssier

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Βαγγέλης Δρακονταειδής

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ
Κώστας Σίμος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Φιλοδοξία της *Γαλλικής γραμματικής* μας, που εκδόθηκε το 1991, ήταν να προσφέρει σε όσους ανθρώπους μαθαίνουν τα γαλλικά ως ξένη γλώσσα ένα εγχειρίδιο που θα τους έδειχνε με ακρίβεια τα βήματα για τη σωστή προφορική και γραπτή χρήση της γαλλικής γλώσσας. Η γραμματική εκείνη είχε συναντήσει εξαιρετικά ευνοϊκή υποδοχή από σπουδαστές και καθηγητές εξίσου, που εκτίμησαν την αυστηρότητα της μεθοδολογίας όσο και την ευχρηστία της. Από τότε, η εκπαιδευτική μας εμπειρία εμπλουτίστηκε μέσα από τη γλωσσική και πολιτισμική ποικιλιομορφία των σπουδαστών που τη διάβασαν, καθώς και από τη φρέσκια οπτική τους πάνω στη γλώσσα μας. Παράλληλα, από τους αναγνώστες μας επίσης λάβαμε –και τους ευχαριστούμε θερμά για αυτό– εύστοχες κριτικές και χρήσιμες παρατηρήσεις. Αποφασίσαμε έτσι να δώσουμε στο παλιό εκείνο πόνημά μας μια ριζικά νέα μορφή, διατηρώντας πάντα ωστόσο το αρχικό του πνεύμα.

Η νέα αυτή έκδοση της *Γαλλικής γραμματικής* έχει τον χαρακτήρα μιας διεξοδικής παρουσίασης του αντικειμένου, όπου η γλώσσα μας μελετάται με έναν προοδευτικό τρόπο, «βήμα βήμα». Πρώτα εξετάζονται τα απλούστερα ή περισσότερο κοινά στη χρήση στοιχεία, και ακολουθούν οι συνθετότερες και σημασιολογικά λεπτότερες δομές της γαλλικής. Η συνολική προσέγγιση παραμένει μάλλον παραδοσιακή, ώστε να είναι ευκολότερα κατανοητή από την πλειονότητα των σπουδαστών. Επιδιώκοντας πάντα τη μέγιστη σαφήνεια, δώσαμε ιδιαίτερη βαρύτητα στους παρακάτω τομείς:

- προσπαθήσαμε να δώσουμε εξηγήσεις για τα διάφορα φαινόμενα χρησιμοποιώντας όσο το δυνατόν πιο απλή γλώσσα,
- φροντίσαμε να αντλήσουμε γλωσσικά παραδείγματα με πλαίσιο αναφοράς την καθημερινότητα,
- επιμείναμε ιδιαίτερα στη σημασιολογική διαφοροποίηση: η χρήση π.χ. οριστικής ή υποθετικής έγκλισης, του τάδε ή δείνα άρθρου, επιτρέπει τη διάκριση λεπτών εκφραστικών αποχρώσεων του λόγου,
- επιχειρήσαμε να διευκολύνουμε τη διαδικασία εκμάθησης παρουσιάζοντας πίνακες ανακεφαλαίωσης συγκεκριμένων σημείων ή ζητημάτων.

Η διάρθρωση του κειμένου βάζει σε πρώτο πλάνο τους γενικούς κανόνες, τις εξηγήσεις και τα παραδείγματα κάθε μαθήματος.

Παράλληλα, στο περιθώριο πολλών σελίδων εκτίθενται μια σειρά από ειδικά πλαίσια:

- οι *Παρατηρήσεις* προσφέρουν συμπληρωματικές πληροφορίες ή κάνουν αναφορά σε δομές λιγότερο συχνές ή πιο σύνθετες,
- τα πλαίσια με την ένδειξη *Προσοχή* προειδοποιούν τον αναγνώστη για πιθανά λάθη ή παρανοήσεις στη χρήση της γλώσσας,

- οι σημάνσεις με την ένδειξη **Μη λέτε** βοηθούν τον σπουδαστή να επισημάνει λάθη παρουσιάζοντας παραδείγματα εσφαλμένης χρήσης. Παράλληλα, αποκάτω υπάρχει συνήθως και η ένδειξη **αλλά...**, με τη διόρθωση του εσφαλμένου παραδείγματος που προηγήθηκε,
 - όπως λέει και το όνομά τους, οι **Παραπομπές** παραπέμπουν τον αναγνώστη σε άλλα σημεία του κεφαλαίου ή του βιβλίου, όπου το υπό εξέταση στοιχείο της γραμματικής παρουσιάζεται από άλλη οπτική.
- Στο κυρίως κείμενο ή στο περιθώριο των σελίδων, η ένδειξη **πιο προσεγγμένο ύφος** επισημαίνει γλωσσικές χρήσεις δυσκολότερες ή πιο σπάνιες.
- Τέλος, σημειώνουμε ότι τα παραρτήματα στο τέλος του βιβλίου έχουν επεκταθεί σημαντικά. Πέρα λοιπόν από τους πίνακες κλίσης και το ευρετήριο, θα βρείτε επίσης:
- έναν κατάλογο των κυριότερων ρημάτων 2ης και 3ης συζυγίας με παραπομπή στους αντίστοιχους πίνακες κλίσης,
 - έναν κατάλογο των ρηματικών συντάξεων με τις οποίες οι μη γαλλόφωνοι συναντούν σημαντικές δυσκολίες,
 - τρεις μικρές ενότητες σχετικά με την έκθλιψη, τα είδη τόνων και τη στίξη, αντίστοιχα,
 - έναν πίνακα με το διεθνές φωνητικό αλφάβητο.

Η γραμματική αυτή στοχεύει πάνω απ' όλα στην πρακτικότητα, καθώς και στην κατάρριψη του μύθου που ενδημεί μεταξύ των σπουδαστών, ότι η γαλλική δηλαδή είναι μια δύσκολη γλώσσα. Απευθύνεται σε κάθε άνθρωπο που ενδιαφέρεται να μάθει γαλλικά, είτε λόγω σπουδών, είτε λόγω επαγγελματικής δραστηριότητας είτε και ως πάρεργο. Ευχή μας είναι πάνω απ' όλα να ικανοποιήσει τους πολυάριθμους σπουδαστές οι οποίοι στην ερώτηση «Γιατί μαθαίνετε γαλλικά;» απαντούν αφοπλιστικά «Μα γιατί είναι μια όμορφη γλώσσα!».

Οι συγγραφείς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	3
Εισαγωγή: Η δομή της πρότασης	9

ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΤΟ ΟΝΟΜΑΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Εισαγωγή: Το ονοματικό σύνολο	16
1. ΤΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	18
I. Τα έμψυχα ουσιαστικά: Σχηματισμός του θηλυκού	18
II. Το γένος των άψυχων ουσιαστικών	20
III. Ο πληθυντικός των ουσιαστικών	22
2. ΤΟ ΚΟΣΜΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΕΠΙΘΕΤΟ	25
I. Το θηλυκό των κοσμητικών επιθέτων	25
II. Ο πληθυντικός των κοσμητικών επιθέτων	28
III. Η σύνταξη των κοσμητικών επιθέτων	29
IV. Η θέση των κοσμητικών επιθέτων	30
V. Άλλες χρήσεις των κοσμητικών επιθέτων	32
VI. Τα αριθμητικά επίθετα	33
3. ΤΟ ΑΡΘΡΟ	36
I. Το οριστικό άρθρο	36
II. Το αόριστο άρθρο	39
III. Το μεριστικό άρθρο	41
IV. Συγκριτικά χαρακτηριστικά/ιδιότητες των τριών άρθρων	41
V. Τα αόριστα και μεριστικά άρθρα στην αρνητική πρόταση	43
VI. Παράλειψη αόριστων και μεριστικών άρθρων	44
VII. Παράλειψη των τριών άρθρων	46
4. ΤΑ ΔΕΙΚΤΙΚΑ	48
I. Τα δεικτικά επίθετα	48
II. Οι δεικτικές αντωνυμίες	49
III. Προσδιορισμός προσώπου ή πράγματος και περιγραφή	53
5. ΤΑ ΚΤΗΤΙΚΑ	55
I. Τα κτητικά επίθετα	55
II. Οι κτητικές αντωνυμίες	57

III. Άλλα μέσα για την έκφραση της κτήσης	58
6. ΤΑ ΑΟΡΙΣΤΑ	59
I. Τα αόριστα: επίθετα και αντωνυμίες	59
II. Tout: επίθετο, αντωνυμία ή επίρρημα	68
7. ΟΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ	73
I. Οι αντωνυμίες-υποκείμενα	73
II. Δυνατοί τύποι προσωπικών αντωνυμιών	74
III. Οι αντωνυμίες-συμπληρώματα	75
IV. Σειρά και θέση των αντωνυμιών-συμπληρωμάτων	80
V. Οι ουδέτερες αντωνυμίες: le, en, y	85

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ: ΤΟ ΡΗΜΑ

Εισαγωγή	90
8. Η ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΟΥ ΡΗΜΑΤΟΣ	91
I. Ρήματα που χρησιμοποιούνται μόνα τους	91
II. Ρήματα που συνοδεύονται από κατηγορούμενο	92
III. Ρήματα συνοδευόμενα από ένα ή δύο αντικείμενα	92
IV. Ρήματα πολλαπλής σύνταξης	95
9. ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΗΜΙ-ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ	97
I. Τα βοηθητικά	97
II. Τα ημι-βοηθητικά	99
10. ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΡΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ	102
11. Η ΠΑΘΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ	104
I. Σχηματισμός της παθητικής φωνής	104
II. Χρήση της παθητικής φωνής	105
III. Άλλα μέσα για την έκφραση της παθητικής διάθεσης	107
12. Η ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ	109
I. Σχηματισμός της μέσης φωνής	109
II. Κατηγορίες ρημάτων μέσης φωνής	110
III. Συμφωνία της παθητικής μετοχής	112
13. ΟΙ ΑΠΡΟΣΩΠΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΙΣ	114
Εγκλίσεις, χρόνοι, τρόποι	117
14. Η ΟΡΙΣΤΙΚΗ	120
I. Ο ενεστώτας	120
II. Οι χρόνοι του παρελθόντος	122
III. Οι χρόνοι του προτερόχρονου στο παρελθόν	127

IV. Οι χρόνοι του μέλλοντος	129
V. Η ακολουθία χρόνων στην οριστική	133
15. Η ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	135
16. Η ΥΠΟΘΕΤΙΚΗ (Ή ΕΥΚΤΙΚΗ)	141
17. Η ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ	145
18. ΤΟ ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟ	148
19. Η ΜΕΤΟΧΗ	152
I. Η ενεργητική μετοχή	152
II. Η παθητική μετοχή	155

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΟΙ ΑΚΑΙΤΕΣ ΛΕΞΕΙΣ

20. ΟΙ ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ	160
21. ΤΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ	169

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ: ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΤΥΠΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

22. Η ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	180
I. Η ερώτηση ολικής άγνοιας	180
II. Η ερώτηση μερικής άγνοιας	181
23. Η ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	187
24. Η ΕΠΙΦΩΝΗΜΑΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	194
25. Η MISE EN RELIEF	197

ΠΕΜΠΤΟ ΜΕΡΟΣ: Η ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΤΑΞΗ

26. Η ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΑΦΟΡΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ	204
27. ΟΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟ QUE	212
28. Ο ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΟΣ ΛΟΓΟΣ	221
29. Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΙΑΣ	230
I. Οι δευτερεύουσες προτάσεις με οριστική	230
II. Οι δευτερεύουσες προτάσεις με υποτακτική	233
III. Άλλοι τρόποι έκφρασης της αιτίας	233
30. Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ/ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΟΣ	239

I. Οι δευτερεύουσες προτάσεις με οριστική	239
II. Οι δευτερεύουσες προτάσεις με υποτακτική	241
III. Άλλοι τρόποι για να εκφράσουμε το αποτέλεσμα/συμπέρασμα	243
31. Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΚΟΠΟΥ	247
I. Οι δευτερεύουσες προτάσεις στην υποτακτική	247
II. Άλλοι τρόποι έκφρασης του σκοπού	249
32. Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	252
I. Τοποθέτηση στον χρόνο	252
II. Οι δευτερεύουσες χρονικές προτάσεις	255
III. Άλλοι τρόποι έκφρασης του χρόνου	262
33. Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΙΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗΣ	270
I. Οι δευτερεύουσες προτάσεις	270
II. Άλλοι τρόποι έκφρασης της αντίθεσης	275
34. Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ	281
I. Οι δευτερεύουσες προτάσεις με οριστική	281
II. Οι δευτερεύουσες προτάσεις με υποτακτική και υποθετική έγκλιση ...	285
III. Άλλοι τρόποι έκφρασης της προϋπόθεσης και της υπόθεσης	287
35. Η ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΗΣ ΣΥΓΚΡΙΣΗΣ	291
I. Συγκριτικές εκφράσεις ανωτερότητας, ισότητας, κατωτερότητας	291
II. Ο υπερθετικός βαθμός	294
III. Άλλοι τρόποι έκφρασης της σύγκρισης	296
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	301
Ανακεφαλαιωτικοί πίνακες comme, si, que	303
Η έκθλιψη	305
Οι τόνοι	306
Η στίξη	309
Πίνακες των κλίσεων	311
Σύνταξη ρημάτων	333
Ευρετήριο	359
Διεθνές φωνητικό αλφάβητο	367

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Πρόταση ονομάζεται το οργανωμένο σύνολο λέξεων που αντιστοιχούν σε κάποιο νόημα.

Στον γραπτό λόγο, η πρώτη λέξη της πρότασης αρχίζει με κεφαλαίο γράμμα, ενώ μετά την τελευταία λέξη ακολουθεί τελεία (.), θαυμαστικό (!), ερωτηματικό (?) ή αποσιωπητικά (...).

Στον προφορικό λόγο, αυτό που δίνει συνοχή στην πρόταση είναι ο επιτονισμός.

- Τα κυριότερα συστατικά μέρη της πρότασης είναι:
 - το ουσιαστικό, γύρω από το οποίο μπορούν να οργανωθούν συντακτικά διάφορες λέξεις: αυτό είναι το ονοματικό σύνολο.
 - το ρήμα, γύρω από το οποίο μπορούν να οργανωθούν συντακτικά διάφορες λέξεις: αυτό είναι το ρηματικό σύνολο.

→ *Nicolas arrive.*

[ουσιαστικό] [ρήμα]

→ *Le frère de Nicolas arrivera demain soir.*

[ονοματικό σύνολο] [ρηματικό σύνολο]

(βλ. ονοματικό σύνολο σελ. 16.)

- Μπορούμε να διακρίνουμε:
 - **την απλή πρόταση**, που περιέχει ένα μόνο κλιτό ρήμα: αυτή συνιστά μια ανεξάρτητη πρόταση.

→ *Le français, l'italien, l'espagnol, le portugais et le roumain sont des langues romanes.*

- **τη σύνθετη πρόταση**, που περιέχει δύο ή περισσότερα κλιτά ρήματα: αυτή περιέχει δύο ή περισσότερες κύριες και/ή εξαρτημένες προτάσεις.

→ *Le français, l'italien, l'espagnol, le portugais et le roumain sont des langues romanes*
(πρόταση 1)

parce qu'ils viennent du latin.

(πρόταση 2)

- Υπάρχουν διάφοροι τύποι προτάσεων:
 - Οι προτάσεις κρίσεως: *Il fait beau.*
 - Οι ερωτηματικές προτάσεις: *Est-ce qu'il fera beau demain?*
 - Οι επιφωνηματικές προτάσεις: *Comme il fait beau!*

Αυτές οι προτάσεις μπορούν επίσης να είναι αρνητικές: *Il ne fait pas beau.*

Est-ce qu'il ne fera pas beau demain?

Η ΑΠΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Παρατηρήσεις

1. Στην προστακτική και στο απαρέμφατο το υποκείμενο δεν αναφέρεται.

■ Viens! [Έλα!]

■ Ne pas entrer !

2. Η πρόταση μπορεί να αποτελείται από ένα μόνο ουσιαστικό, ή ένα ονομαστικό σύνολο.

■ Attention !

■ Ouverture automatique des portes.

🔄 Παραπομπή

Για την σύνταξη των ρημάτων, βλ. σελ. 91-96.

Υπάρχουν διάφοροι τύποι απλών προτάσεων.

1. Υποκείμενο + ρήμα

■ Les cloches sonnent.

(υποκείμενο) (ρήμα)

■ Il réfléchit.

2. Υποκείμενο + ρήμα + κατηγορούμενο

Το κατηγορούμενο είναι ένα επίθετο ή ένα ουσιαστικό που συνδέεται με το υποκείμενο μέσω του ρήματος *être* και μερικώς άλλων ρημάτων (*paraître, sembler, devenir*, κτλ.).

■ Ces fleurs sont magnifiques.

(κατηγορούμενο)

■ Stéphane deviendra avocat.

(κατηγορούμενο)

3. Υποκείμενο + ρήμα + αντικείμενα

Το αντικείμενο συμπληρώνει τη σημασία του ρήματος.

■ Le Soleil éclaire la Terre.

(άμεσο αντικείμενο)

■ J'ai écrit à ma meilleure amie.

(έμμεσο αντικείμενο)

■ J'ai écrit une lettre à ma meilleure amie.

(άμεσο αντικείμενο) (έμμεσο αντικείμενο)

4. Υποκείμενο + ρήμα (+ άμεσο αντικείμενο/έμμεσο αντικείμενο) + επιρρηματικοί προσδιορισμοί

Οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί μεταφέρουν μία πληροφορία για τον τόπο, τον χρόνο, την αιτία κτλ. Η θέση τους στην πρόταση ποικίλλει.

– επιρρηματικός προσδιορισμός τόπου

■ Beaucoup de gens se promènent dans les jardins du château de Versailles.

– επιρρηματικός προσδιορισμός χρόνου

■ Dimanche prochain, nous irons visiter le château de Versailles.

– επιρρηματικός προσδιορισμός αιτίας

■ Nous ne sommes pas allés nous promener dans les jardins du château à cause du mauvais temps.

- επιρρηματικός προσδιορισμός αντίθεσης
- **Nous nous sommes promenés dans les jardins du château de Versailles *malgré le mauvais temps*.**
- επιρρηματικός προσδιορισμός σκοπού
- **Pour aller à Versailles, nous prendrons le train.**

Η ΣΥΝΘΕΤΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Μία πρόταση ονομάζεται σύνθετη όταν αποτελείται από **δύο ή περισσότερες απλές προτάσεις**, μεταξύ των οποίων υφίστανται διάφοροι τύποι σύνδεσης.

Το ασύνδετο σχήμα

Μία ή περισσότερες προτάσεις μπορούν να διαδέχονται η μία την άλλη χωρίς να συνδέονται μεταξύ τους. Σ' αυτή την περίπτωση, η σύνδεση μεταξύ των ιδεών υπονοείται.

- **Marie vient d'obtenir son diplôme d'ingénieur, elle trouvera facilement du travail.** (αιτία → αποτέλεσμα)

Στον γραπτό λόγο οι δύο προτάσεις χωρίζονται με κόμμα, point-virgule ή διπλή τελεία.

Παρατήρηση

Το ασύνδετο σχήμα χρησιμοποιείται πολύ στον προφορικό λόγο.

- **Il fait beau, sortons !** (= puisqu'il fait beau, sortons !)
- **Je lave la salade, tu prépares la sauce vinaigrette.** (= pendant que je lave la salade, tu...)

Σύνδεση κατά παράταξη

Δύο ή περισσότερες προτάσεις μπορούν **να συνδεθούν με συνδετικές λέξεις/φράσεις** που διευκρινίζουν τη φύση της σχέσης μεταξύ των προτάσεων (χρόνος, αιτία, αποτέλεσμα κτλ.): *et, ou, ni, mais, or, car, donc, pourtant, c'est pourquoi, d'ailleurs, puis*, κτλ.

- **Pour les vacances, je ferai une croisière *ou* je passerai huit jours à Florence.** (εναλλακτική)
- **Hier, Max est allé chez IKEA *et* il a acheté deux fauteuils et une table basse.** (χρονική διαδοχή)
- **Ce sont les soldes, *c'est pourquoi*/c'est pour ça qu'il y a tant de clients dans les magasins.** (αποτέλεσμα)
- **Je ne comprends pas bien cette phrase, *pourtant* je l'ai relue plusieurs fois.** (αντίθεση)

«Κύρια» ονομάζεται η πρόταση που προσδιορίζεται/συμπληρώνεται από μία ή περισσότερες προτάσεις που ονομάζονται «δευτερεύουσες». Η δευτερεύουσα πρόταση εξαρτάται από την κύρια πρόταση με την οποία **συνδέεται με μία λέξη εξάρτησης**. Η έγκλιση του ρήματος της δευτερεύουσας εξαρτάται από το νόημα της κύριας πρότασης ή της λέξης εξάρτησης.

- Antoine est très heureux/**que** sa femme attende un enfant.
(κύρια πρόταση) (δευτερεύουσα πρόταση)
- **Quand** j'ai fait mes études de droit, j'ai suivi également un cours d'anglais **qui** m'a été très utile pour trouver mon premier travail.
(δευτερεύουσα πρόταση 1) (κύρια πρόταση)
(δευτερεύουσα πρόταση 2)

1. Υπάρχουν πολλά είδη δευτερευουσών προτάσεων

Η δευτερεύουσα αναφορική που εισάγεται με μία αναφορική αντωνυμία: *qui*, *que*, *dont*, *où*, κτλ.

- L'abeille est l'insecte **qui** produit le miel.

Η δευτερεύουσα ειδική που εισάγεται με τον σύνδεσμο *que*.

- On raconte **que** l'eau de cette fontaine guérit de certaines maladies.

Η ευθεία δευτερεύουσα ερωτηματική πρόταση που εισάγεται με ερωτηματική λέξη: *si*, *comment*, *où*, *quel*, κτλ.

- Il m'a demandé **si** je pourrais l'accompagner à l'aéroport.

Οι επιρρηματικές δευτερεύουσες προτάσεις που εισάγονται με υποτακτικούς συνδέσμους. Μπορούν να εκφράζουν:

– αιτία

- Il ne mange pas de viande **parce qu'il** est végétarien.

– αποτέλεσμα

- Il y avait **tellement** de soleil **que** j'avais mal aux yeux.

– σκοπό

- On a aménagé des parkings **pour que** les cars de touristes puissent se garer près du site archéologique.

– χρόνο

- **Dès qu'il** y a un match de rugby à la télévision, Pierre ne quitte plus son fauteuil.

– αντίθεση

- **Bien qu'il** y ait eu peu de soleil, ma terrasse est très fleurie.

– υπόθεση

- Je veux bien emmener votre fils en bateau **à condition qu'il** sache nager.

– σύγκριση

- Il a repeint les volets de sa maison en vert **comme** le font les habitants du village.

2. Πολλές δευτερεύουσες προτάσεις έχουν ισοδύναμα

Μια δευτερεύουσα πρόταση μπορεί ν' αντικατασταθεί από:

– ένα επίθετο

- C'est une nouvelle ☐ qu'on n'attendait pas.
inattendue.

– ένα ονοματικό σύνολο

- Dînons ensemble ☐ avant que tu partes.
avant ton départ.

- J'attends ☐ que Lucie rentre.
le retour de Lucie.

– ένα απαρέμφατο

- J'ai décidé ☐ que j'irai au Mexique cet été.
d'aller au Mexique cet été.

- Au moment où j'allais quitter la maison, ☐ je me suis aperçu

que j'avais oublié de brancher l'alarme.

– ένα γερούνδιο

- Il s'est tordu le genou ☐ parce qu'il est tombé à ski.
en tombant à ski.

ΤΟ ΟΝΟΜΑΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΙ ΟΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

Εισαγωγή

1. Το ουσιαστικό
2. Το κοσμητικό επίθετο και το αριθμητικό επίθετο
3. Τα άρθρα
4. Τα δεικτικά
5. Τα κτητικά
6. Τα αόριστα
7. Οι προσωπικές αντωνυμίες

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΤΟ ΟΝΟΜΑΤΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ

Τα δομικά στοιχεία του ονοματικού συνόλου

Το ονοματικό σύνολο αποτελείται από ένα ουσιαστικό, μπροστά από το οποίο βρίσκεται κάποιος προσδιορισμός.

Υπάρχουν διάφορα είδη προσδιορισμών:

- τα άρθρα: **la maison**
- τα δεικτικά επίθετα: **cette maison**
- τα κτητικά επίθετα: **ma maison**

Άλλοι προσδιορισμοί – τα αόριστα επίθετα και τα αριθμητικά επίθετα – μπορούν να χρησιμοποιηθούν:

- είτε μόνα:
 - **quelques fleurs**
 - **deux enfants**
- είτε σε συνδυασμό με τα άρθρα, τα δεικτικά ή κτητικά επίθετα.
 - **ces quelques fleurs**
 - **mes deux enfants**

Μπορεί επίσης να καταταγεί μεταξύ των προσδιορισμών το ερωτηματικό ή θαυμαστικό επίθετο *quel*, καθώς και τα ποσοτικά επιρρήματα: *beaucoup de, peu de, trop de*, κτλ.

- **Quelle heure est-il?**
- **Quel merveilleux jardin!**
- **Il y a beaucoup de vent aujourd'hui.**

Τα άλλα δομικά συστατικά του ονοματικού συνόλου μπορούν να είναι:

- ένα επίθετο
 - **un tapis persan**
 - **cette magnifique soirée**
- ένα συμπλήρωμα του ουσιαστικού
 - **mon cours de français**
 - **une boîte en carton**
 - **un appartement à louer**
 - **la maison d'en face**

- μία αναφορική πρόταση
- M. Dubois est la personne **qui dirige le service informatique de la banque.**
- L'article **que je viens de lire** est une bonne analyse de la politique du gouvernement.

Αντικατάσταση ονοματικού συνόλου από αντωνυμία

Το ονοματικό σύνολο μπορεί να αντικατασταθεί από δεικτική, κτητική, ερωτηματική, αόριστη ή προσωπική αντωνυμία.

- **ce livre** → **celui-ci** (δεικτική αντωνυμία)
- **ta raquette de tennis** → **la tienne** (κτητική αντωνυμία)
- **Quel fromage préfères-tu? Lequel préfères-tu?**
(ερωτηματική αντωνυμία)
- **quelques journaux • quelques-uns** (αόριστη αντωνυμία)
- **Ils regardent le match de football. → Ils le regardent.**
(προσωπική αντωνυμία)

ΤΟ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ

Ένα ουσιαστικό μπορεί να δηλώνει **έμψυχο ον** (πρόσωπα, ζώα) ή **άψυχη οντότητα** (ένα αντικείμενο, μια ιδέα, ένα συναίσθημα, ένα γεγονός κτλ.). Κλίνεται γενικά κατά γένος και αριθμό. Διακρίνονται δύο ομάδες ουσιαστικών.

• Τα κοινά ουσιαστικά

Δηλώνουν «πρόσωπα» ή «πράγματα».

Μπορούν να είναι:

– έμβια: homme	ή	– άψυχα: table
– μετρήσιμα: arbre	ή	– μη μετρήσιμα: eau
– αφηρημένα: courage	ή	– συγκεκριμένα: livre

Ένα κοινό ουσιαστικό μπορεί να ανήκει σε πολλές κατηγορίες: το **arbre** είναι άψυχο, μετρήσιμο, συγκεκριμένο.

• Τα κύρια ονόματα

Δηλώνουν πρόσωπα ή ορισμένα μοναδικά πράγματα. Αρχίζουν με κεφαλαίο γράμμα.

→ **monsieur Dubois** – **Émile Zola** → **le Louvre** – **les Alpes**

I. ΤΑ ΕΜΨΥΧΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ: ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΘΗΛΥΚΟΥ

Γενικός κανόνας

Προστίθεται ένα **-e** στη γραπτή μορφή του αρσενικού.

- **un employé** → **une employée**
- **un étudiant** → **une étudiante**

Πολλά ουσιαστικά ωστόσο λήγουν σε **-e** τόσο στο αρσενικό όσο και στο θηλυκό· σε αυτές τις περιπτώσεις, το γένος δηλώνεται από τον προσδιορισμό:

- **un / une élève**
- **mon / ma camarade**
- **un / une stagiaire**
- **un / une artiste**

Παρατήρηση

Το ουσιαστικό *enfant* είναι άλλοτε αρσενικό και άλλοτε θηλυκό:
un / une enfant.

Ορθογραφικές και φωνητικές μεταβολές

Μπορούμε να διακρίνουμε δύο περιπτώσεις.

α) Η παρουσία του -e δεν επιφέρει φωνητική μεταβολή.

-i	un ami	→	une amie
-é	un employé	→	une employée
-u	un inconnu	→	une inconnue
-l	un rival	→	une rivale
	un Espagnol	→	une Espagnole, κτλ.

Παρατήρηση

Προσέξτε τη χρήση του κεφαλαίου γράμματος για τα ουσιαστικά που δηλώνουν εθνικότητα.
Συγκρίνατε: **un Chinois** (ουσιαστικό) και **la cuisine chinoise** (επίθετο)

β) Η παρουσία του -e επιφέρει φωνητική μεταβολή

Το -e επιβάλλει την προφορά του τελικού συμφώνου που υπάρχει στον αρσενικό τύπο.

Προσοχή
Προσέξτε τη βαρεία (accent grave)
και την προφορά του ανοικτού e:
[e] → [ɛr].
■ **boulangier** → **boulangère**

-d	marchand → marchande	
-t	candidat → candidate	αλλά chat → chatte
-ois	bourgeois → bourgeoise	
-ais	Anglais → Anglaise	
-(i)er	boulangier → boulangère	
	infirmier → infirmière , κτλ.	

Το -e αναιρεί την ένρινη προφορά του φωνήεντος του αρσενικού: στο θηλυκό προφέρεται το φωνήεν και το -n.

Προσοχή
Προσέξτε τον διπλασιασμό
του συμφώνου.

-(i)en → -(i)enne [ɛ̃] → [ɛn]	Européen → Européenne
-(i)on → -(i)onne [ɔ̃] → [ɔn]	champion → championne
-in → -ine [ɛ̃] → [in]	cousin → cousine
-ain → -aine [ɛ̃] → [ɛn]	Mexicain → Mexicaine
-an → -ane [ɑ̃] → [an]	Catalan → Catalane αλλά paysan → paysanne , κτλ.

Στο θηλυκό, η τελική συλλαβή μεταβάλλεται.

-(t)eur → -(t)euse	acheteur → acheteuse
	danseur → danseuse
-teur → -trice	directeur → directrice
-f → -ve	fugitif → fugitive
	veuf → veuve
-e → -esse	maître → maîtresse , κτλ.

Άλλες περιπτώσεις**1. Ουσιαστικά που έχουν την ίδια ρίζα αλλά διαφορετικές καταλήξεις**

- **un compagnon** → **une compagne**
- **un héros** → **une héroïne**
- **un serviteur** → **une servante**
- **un jumeau** → **une jumelle**
- **un dieu** → **une déesse**, κτλ.

2. Ουσιαστικά που δηλώνουν επαγγέλματα στο θηλυκό

Ορισμένα ουσιαστικά επαγγελμάτων δεν είχαν θηλυκό, αλλά σήμερα επικρατεί η τάση ν' αποκτήσουν θηλυκό γένος. Χρησιμοποιείται ένας θηλυκός προσδιορισμός.

- un(e) juge, un(e) ministre, un(e) cinéaste

Προστίθεται ένα -e στη γραπτή μορφή του αρσενικού.

- un(e) auteur(e), un(e) professeur(e), un(e) magistrat(e), un(e) écrivain(e)

Δημιουργείται ένας θηλυκός τύπος.

- Un metteur en scène → une metteuse en scène
- un sculpteur → une sculptrice
- un compositeur → une compositrice, κτλ.

3. Ουσιαστικά με ένα μόνο γένος

Ορισμένα ουσιαστικά (συχνά αυτά που δηλώνουν ζώα) έχουν ένα μόνο γένος.

- un animal, un perroquet, un écureuil, un témoin, κτλ.
- une victime, une souris, une grenouille, une panthère, κτλ.

4. Ουσιαστικά των οποίων το θηλυκό είναι διαφορετική λέξη

- un homme → une femme
- un neveu → une nièce
- un oncle → une tante
- un roi → une reine
- un cheval → une jument
- un mâle → une femelle, κτλ.

Παρατήρηση

Λέμε **femme médecin** για να αποφύγουμε τη σύγχυση με το **la médecine** (la science médicale).

Παρατήρηση

Για να δηλώσουμε το φύλο λέμε **une souris femelle** και **une souris mâle**.

II. ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΤΩΝ ΑΨΥΧΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Τα κοινά ουσιαστικά

Το γένος δηλώνεται με τον προσδιορισμό. Αυτό είναι αυθαίρετο, συνεπώς οφείλουμε να το γνωρίζουμε ή να το αναζητήσουμε στο λεξικό.

1. Το γένος είναι σταθερό

- une table, la fleur
- un livre, le bonheur

Παρατήρηση

Τα ξενικά ουσιαστικά είναι
γενικά αρσενικά.

- Le sandwich, le week-end,
le géranium, le porto, le kiosque,
l'opéra, le blini, le nem,
le sushi, κτλ.

Οι καταλήξεις μπορούν να δηλώνουν το γένος, αλλά υπάρχουν πολλές εξαιρέσεις. Οι συχνότερες καταλήξεις είναι:

αρσενικό

- isme → le **journalisme**
- ment → le **mouvement**
- age → le **voyage** (εκτός **une page, image, plage, rage, cage, nage**)
- (e)au → le **bureau, le noyau**
- phone → le **téléphone**
- oir → le **soir**
- et → le **paquet**
- al → le **journal**
- ier → le **pommier**, κτλ.

θηλυκό

- té → la **qualité**
- ion → la **question**
- eur → la **fleur** (εκτός **le bonheur, le malheur**)
- ie → la **sociologie**
- ure → la **fermeture**
- esse → la **richesse**
- ette → la **raquette**
- ence → l'**expérience**
- ance → la **balance**
- ée → l'**arrivée** (εκτός **le musée, le lycée**)
- ade → la **salade**
- ude → la **solitude**
- ise → l'**entreprise**, κτλ.

2. Τα ονόματα χρωμάτων, γλωσσών και τα απαρέμφατα που χρησιμοποιούνται ως ουσιαστικά

Είναι αρσενικά.

- Le **vert**
- Le **portugais**
- Le **pouvoir**

3. Τα ομώνυμα

Τα ομώνυμα είναι λέξεις που γράφονται και προφέρονται με τον ίδιο τρόπο.

Ορισμένα ομώνυμα αλλάζουν νόημα ανάλογα με το αν είναι αρσενικά ή θηλυκά.

Αρσενικό	Θηλυκό
un livre de français	une livre de tomates
un manche de couteau	une manche de robe
le mode subjonctif	la mode des années 1980
le Tour de France	la tour Eiffel
le poste de TV	la poste
un mémoire de maîtrise	la mémoire, κτλ.

Τα κύρια ονόματα

1. Χώρες, περιοχές

Τα ονόματα που λήγουν σε -e είναι θηλυκά.

- La France, l'Italie, La Normandie

Τα άλλα ονόματα είναι αρσενικά.

- Le Japon, le Canada, le Languedoc, l'Afghanistan

2. Πόλεις

Το γένος των ονομάτων πόλεων δεν είναι ορισμένο. Όταν το όνομα λήγει σε -e, έχουμε την τάση να το θεωρούμε θηλυκό.

- Toulouse est grande.

Τα άλλα ονόματα θεωρούνται αρσενικά.

- Paris est grand et beau.
- Le vieux Paris

Μπορούμε επίσης να πούμε: Paris est une grande ville.

3. Βουνά, ποτάμια κτλ.

Το γένος των ονομάτων είναι αυθαίρετο.

- Le Jura, le Caucase, le Rhône, le Nil, le mont Blanc
- La Seine, la Volga, les Pyrénées (θηλυκό, πληθυντικός)

Παρατήρηση

Le Mexique, le Mozambique, le Cambodge είναι αρσενικά.

III. Ο ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΤΩΝ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΩΝ

Γενικός κανόνας

Προστίθεται ένα -s στη γραπτή μορφή του ενικού.

- un enfant → des enfants
- une chaise → des chaises

Ειδικές περιπτώσεις

Παρατήρηση

Δεν αλλάζει η προφορά του ουσιαστικού στον πληθυντικό.

- un os [ɔs] → des os [o]

1. Τα ουσιαστικά που λήγουν σε -s, -x, -z

Δεν αλλάζουν μορφή στον πληθυντικό.

- un pays → des pays
- un gaz → des gaz
- une voix → des voix

2. Τα ουσιαστικά που λήγουν σε -eau, -au, -eu

Παίρνουν ένα -x στον πληθυντικό.

- un bateau → des bateaux
- un tuyau → des tuyaux
- un cheveu → des cheveux

Εξαιρέσεις:

- un pneu → des pneus
- un bleu → des bleus

3. Τα ουσιαστικά που λήγουν σε -ou

Επτά ουσιαστικά που λήγουν σε -ou παίρνουν -x στον πληθυντικό.

- bijou, caillou, chou, genou, hibou, joujou, pou
→ des bijoux, des cailloux, κτλ.

4. Τα ουσιαστικά που λήγουν σε -ail

Μια ομάδα ουσιαστικών που λήγουν σε -ail σχηματίζουν τον πληθυντικό σε -aux.

- travail → travaux
- corail → coraux
- email → émaux
- vitrail → vitreaux, κτλ.

Τα υπόλοιπα ακολουθούν τον γενικό κανόνα.

- un éventail → des éventails

5. Τα ουσιαστικά που λήγουν σε -al

Περίπου τριάντα ουσιαστικά που λήγουν σε -al έχουν πληθυντικό σε -aux.

- animal → animaux
- cheval → chevaux
- journal → journaux
- hôpital → hôpitaux, κτλ.

Τα υπόλοιπα ακολουθούν τον γενικό κανόνα.

- un bal → des bals
- un festival → des festivals
- un carnaval → des carnivals, κτλ.

Παρατηρήσεις

1. Ορισμένα ουσιαστικά χρησιμοποιούνται μόνο στον πληθυντικό.

- les environs, les gens, les mœurs.

2. Το ουσιαστικό *vacances* όταν χρησιμοποιείται στον πληθυντικό έχει τη σημασία του *congé*.

- les vacances de Noël.

6. Οι ανώμαλοι πληθυντικοί

- œil → yeux
- monsieur → **messieurs**
- jeune homme → **jeunes gens**
- madame → **mesdames**
- ciel → **cieux**
- mademoiselle → **mesdemoiselles**, κτλ.

7. Ο πληθυντικός των κύριων ονομάτων

Τα κύρια ονόματα δεν παίρνουν -s στον πληθυντικό.

- **Nous avons invité les Durand à dîner.**
(= M. et Mme Durand / la famille Durand)

Αλλά τα ονόματα καλλιτεχνών μπορούν να τεθούν στον πληθυντικό για να δηλώσουν τα έργα τους.

- **Ils possèdent deux Renoir/deux Renoirs.**
(= deux tableaux de Renoir)

8. Ο πληθυντικός των σύνθετων ουσιαστικών

Ο πληθυντικός των σύνθετων ουσιαστικών εξαρτάται από τον σχηματισμό τους.

ρήμα + ονομαστικό συμπλήρωμα → ακλίσια ρήματος + κλίση ουσιαστικού.

- **un ouvre-boîte → des ouvre-boîtes** (qui ouvre la ou les boîtes)
 - **un porte-avions → des porte-avions** (qui porte les avions)
- αλλά
- **des porte-monnaie** (qui portent la monnaie)
 - **des chasse-neige** (qui chassent la neige)

Ουσιαστικό + ουσιαστικό → κλίνονται και οι δύο λέξεις.

- **un chou-fleur → des choux-fleurs**
 - **une porte-fenêtre → des portes-fenêtres**
- αλλά
- **des timbres-poste** (de la poste)

Ουσιαστικό + επίθετο

Επίθετο + ουσιαστικό

Επίθετο + επίθετο

→ κλίνονται και οι δύο λέξεις.

- **un coffre-fort → des coffres-forts**
- **un grand-père → des grands-pères**
- **une petite-fille → des petites-filles**
- **un sourd-muet → des sourds-muets**

Προσοχή

Στην ανώμαλη προφορά των *œuf* και *bœuf* που αλλάζει στον πληθυντικό.

- **un œuf [oef] → des œufs [ø]**
- **un bœuf [boef] → des bœufs [bø]**

Προσοχή

Λέμε *une grand-mère*
→ *des grands-mères*.

ΤΟ ΚΟΣΜΗΤΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΕΠΙΘΕΤΟ

- Το **κοσμητικό επίθετο** εκφράζει μια ποιότητα ή ιδιότητα του ουσιαστικού.
 - une fille **sympathique**
 - un appartement **agréable**
- Μπορεί επίσης να διασαφηνίζει τη σημασία του ως συμπλήρωμά του.
 - une **décision gouvernementale** (= du gouvernement)
 - la chaleur **solaire** (= du soleil)
- Τα **αριθμητικά** επίθετα δηλώνουν τον αριθμό:
 - **deux, vingt**, κτλ.
- ή την τάξη:
 - **premier, dixième, trentième**, κτλ.

I. ΤΟ ΘΗΛΥΚΟ ΤΩΝ ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Γενικός κανόνας

Προστίθεται ένα **-e** στον γραπτό τύπο του αρσενικού, γεγονός που επιφέρει στις περισσότερες περιπτώσεις τροποποίηση της προφοράς.

- **grand** [grā] → **grande** [grād]

Αλλά πολλά κοσμητικά επίθετα λήγουν σε **-e** τόσο στο αρσενικό όσο και στο θηλυκό.

- **rouge, calme, facile, tranquille, jeune, propre**, κτλ.

Τα επίθετα που κλίνονται μόνο στον γραπτό λόγο

Γι' αυτά τα επίθετα, η προφορά δεν αλλάζει στο θηλυκό.

1. Επίθετα που υπακούουν στον γενικό κανόνα (προσθήκη του **-e**)

Προσοχή
Στο επίθετο **gentil** [zāti] → **gentille** [zātj].

-u	absolu	→	absolue	
-é	carré	→	carrée	
-i	poli	→	polie	αλλά favori → favorite
-r	dur	→	dure	
-al	général	→	générale	
-ol	espagnol	→	espagnole	
-il	civil	→	civile	
-ct	direct	→	directe , κτλ.	

2. Επίθετα που τροποποιούν την τελική συλλαβή

Διπλασιασμός του τελικού συμφώνου στο αρσενικό:

– τα επίθετα σε *-el*

- *exceptionnel* → *exceptionnelle*
- *traditionnel* → *traditionnelle*, κτλ.

– και μερικά άλλα

- *pareil* → *pareille*
- *nul* → *nulle*
- *net* → *nette*, κτλ.

Accent grave (βαρεία) επί του *-e* των επιθέτων που λήγουν σε *-er* [εr]

- *fier* → *fière*
- *cher* → *chère*
- *amer* → *amère*, κτλ.

Tréma επί του *-e* ή του *-u* των επιθέτων που λήγουν σε *-gu*:

- *aigu* → *aiguë* ή *aigüe*
- *ambigu* → *ambiguë* ή *ambigüe*

Ιδιαίτερες περιπτώσεις

- *grec* → *grecque*
- *turc* → *turque*
- *public* → *publique*

Προσοχή

Μη συγχέετε το ουσιαστικό *public* με το επίθετο *public*.

- **Le public** applaudit les acteurs.
- Un parc **public** a été ouvert près de la mairie.

Κλιτά επίθετα στον προφορικό και στον γραπτό λόγο

1. Προφορά του τελικού συμφώνου

Το *-e* επιβάλλει την προφορά του τελικού συμφώνου του αρσενικού.

-d	<i>grand</i> → <i>grande</i> <i>rond</i> → <i>ronde</i>	
-t	<i>petit</i> → <i>petite</i> <i>prudent</i> → <i>prudente</i> <i>brillant</i> → <i>brillante</i> αλλά <i>sot</i> → <i>sotte</i> <i>court</i> → <i>courte</i>	
-(i)er	<i>étranger</i> → <i>étrangère</i> <i>premier</i> → <i>première</i>	

Προσοχή

Παρατηρήστε τη βαρεία και την προφορά του ανοικτού *-e*:
étranger [e] → *étrangère* [εr]

Προσοχή

Ένα -s μεταξύ φωνηέντων
προφέρεται [z].
Δύο -s μεταξύ φωνηέντων
προφέρονται [s].

-s	gris → grise chinois → chinoise divers → diverse anglais → anglaise	αλλά bas → basse αλλά épais → épaisse αλλά gros → grosse αλλά las → lasse
-et	complet → complète inquiet → inquiète	αλλά muet → muette αλλά coquet → coquette, κτλ.

2. Αποερρινοποίηση του ένρινου φωνήεντος

Το φωνήεν του αρσενικού αποερρινοποιείται λόγω του -e.
Στο θηλυκό προφέρεται το φωνήεν και το -n.

-un → -une [œ] → [yn]	brun → brune commun → commune
-in → -ine [ɛ] → [in]	fin → fine argentin → argentine
-ain → -aine [ɛ] → [ɛn]	prochain → prochaine américain → américaine και plein → pleine
-an → -ane [ɑ̃] → [an]	catalan → catalane partisan → partisane αλλά paysan → paysanne

Μερικές φορές υπάρχει διπλασιασμός του συμφώνου.

-on → -onne [ɔ̃] → [ɔn]	bon → bonne mignon → mignonne
-(i)en → -(i)enne [ɛ] → [ɛn]	européen → européenne coréen → coréenne ancien → ancienne, κτλ.

3. Μεταβολή του συμφώνου ή της λήγουσας

-f → -ve	neuf → neuve bref → brève positif → positive
-eux → -euse	nerveux → nerveuse affreux → affreuse αλλά vieux → vieille

-c → -che	blanc → blanche franc → franche sec → sèche
-(t)eur → -(t)euse	menteur → menteuse moqueur → moqueuse
-teur → -trice	observateur → observatrice interrogateur → interrogatrice
-eau → -elle	nouveau → nouvelle jumeau → jumelle beau → belle
-ou → -olle	fou → folle mou → molle , κτλ.

Τα επίθετα *beau, nouveau, vieux* έχουν δύο τύπους ενικού του αρσενικού:

μπροστά από σύμφωνο	μπροστά από φωνήεν ή άηχο <i>h</i>
un nouveau manteau un beau tableau un vieux chien	un nouvel appartement un bel homme un vieil ami

Προσοχή

Στο επίθετο *sec* [sek] → *sèche* (σημειώστε τη βαρεία).

Προσοχή

Δέκα επίθετα σε *-eur* έχουν θηλυκό σε *-eure*.

- *antérieur, postérieur, inférieur, supérieur, ultérieur, extérieur, intérieur, meilleur, majeur, mineur*

Παρατήρηση

Ειδικές περιπτώσεις.

- *roux* → *rousse*, *doux* → *douce*, *faux* → *fausse*, *long* → *longue*, *frais* → *fraîche*.

II. Ο ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΤΩΝ ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Γενικός κανόνας

Προστίθεται ένα *-s* στον γραπτό τύπο του ενικού. Δεν υπάρχει αλλαγή στην προφορά.

- *un livre bleu* → *des livres bleus*
- *une jupe longue* → *des jupes longues*

Ιδιαίτερες περιπτώσεις

Αφορούν ορισμένα αρσενικά επίθετα που λήγουν σε *-s* ή *-x*:
→ ίδια μορφή στον πληθυντικό

- *un mur bas* → *des murs bas*
- *un sourire doux* → *des sourires doux*

Παρατήρηση

Εξαιρέσεις:

- banal(s), glacial(s), fatal(s), naval(s), final(s), κτλ.

eau → eaux

- un film nouveau → des films **nouveaux**
- un frère jumeau → des frères **jumeaux**

al → aux

- un problème national → des problèmes **nationaux**
- un organisme régional → des organismes **régionaux**

III. Η ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ**Γενικός κανόνας**

Το επίθετο συμφωνεί κατά γένος (αρσενικό ή θηλυκό) και αριθμό (ενικό ή πληθυντικό) με το ουσιαστικό που χαρακτηρίζει.

- **une rue bruyante, des enfants blonds, des manches courtes**

Το ίδιο συμβαίνει όταν το επίθετο είναι κατηγορούμενο, δηλαδή όταν συνδέεται με το ουσιαστικό μέσω ενός ρήματος (*être, paraître, sembler, rester*, κτλ.).

- **Cette maison paraît inhabitée.**
- **Les enfants sont restés seuls à la maison.**

Με ουσιαστικά διαφορετικού γένους, η συμφωνία πραγματοποιείται στον πληθυντικό του αρσενικού.

- **Une jupe et un chemisier blancs.**
(θηλυκό + αρσενικό = αρσενικό στον πληθυντικό).
- **Mon oncle et ma tante sont très âgés.**

Ειδικές περιπτώσεις**Παρατήρηση**

Τα επίθετα *rose* και *mauve* συμφωνούν κατ' εξαίρεση με το ουσιαστικό που προσδιορίζουν.

- **des rubans roses**

1. Τα επίθετα που δηλώνουν χρώμα

Μένουν αμετάβλητα

– Όταν πρόκειται για ουσιαστικά που χρησιμοποιούνται ως επίθετα.

- **une veste marron, des coussins orange, des yeux noisette.**

– Όταν πρόκειται για σύνθετα επίθετα που δηλώνουν χρώμα (επίθετο + επίθετο ή επίθετο + ουσιαστικό).

Συγκρίνατε:

- **une jupe verte** και **une jupe vert clair**
- **des chandails bleus** και **des chandails bleu foncé/bleu marine**

2. *Demi, nu, ci-joint, ci-inclus*

Τα *demi, nu, ci-joint, ci-inclus* παραμένουν αμετάβλητα όταν τοποθετούνται μπροστά από ουσιαστικό.

- *une demi-heure* αλλά *deux heures et demie*
- *nu-pieds* αλλά *pieds nus*
- *ci-joint des photocopies* αλλά *les photocopies ci-jointes*
- *ci-inclus une adresse* αλλά *l'adresse ci-incluse*

3. *Avoir l'air*

Στην έκφραση *avoir l'air*, η συμφωνία πραγματοποιείται με το υποκείμενο.

- *Cette tarte a l'air délicieuse.*

Προσοχή

Η λέξη *demi* συμφωνεί κατά γένος αλλά όχι κατ' αριθμό.

Μη γράφετε

- *deux heures et demies.*

Παρατήρηση

Όταν το υποκείμενο είναι αντωνυμία, μπορεί επίσης να γίνει συμφωνία με το *air*.

- *Elle a l'air heureux / heureuse.*

IV. Η ΘΕΣΗ ΤΩΝ ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Όσον αφορά τη θέση του επιθέτου είναι δύσκολο να διατυπωθούν γενικοί κανόνες.

Μπορούμε ωστόσο να πούμε ότι η **πλειονότητα των επιθέτων τίθενται μετά το ουσιαστικό**. Ορισμένα τίθενται πάντοτε μπροστά από το ουσιαστικό· άλλα, τέλος, δεν έχουν σταθερή θέση.

Τοποθετούνται μετά το ουσιαστικό

Τα επίθετα που δηλώνουν

– χρώμα

- *une pomme verte, un tableau noir*

– σχήμα

- *un plat rond, une table carrée*

– θρησκεία

- *un rite catholique, une église orthodoxe*

– εθνικότητα

- *un écrivain français, un étudiant étranger, des montres suisses*

Τα επίθετα που αντιστοιχούν σε συμπλήρωμα ουσιαστικού.

- *un temps printanier* (= de printemps)
- *un problème économique* (= de l'économie)

Μη λέτε

- *mon-américaine amie*

αλλά → *mon amie américaine*

- la voiture **présidentielle** (= du Président)
- Οι μετοχές που χρησιμοποιούνται ως επίθετα.
- une jupe **plissée**, un verre **cassé**, un volcan **éteint**
 - une histoire **amusante**, un voyage **fatigant**

Τοποθετούνται μπροστά από το ουσιαστικό

Παρατήρηση

Τα επίθετα *prochain* και *dernier* τοποθετούνται μετά από ουσιαστικά που δηλώνουν χρόνο (ημέρα, εβδομάδα, χρονική περίοδο κτλ.):

- **lundi prochain / dernier**
- **la semaine prochaine / dernière**
- **l'été prochain / dernier**

Γενικά τα **μονοσύλλαβα** ή **δισύλλαβα επίθετα** όπως *beau, joli, double, jeune, vieux, petit, grand, gros, mauvais, demi, bon, nouveau* τοποθετούνται μπροστά από το ουσιαστικό.

- un **beau** paysage, un **gros** problème, un **vieux** chien, des **doubles** rideaux

Αυτά τα επίθετα, εάν προσδιορίζονται από κάποιο επίρρημα, μπορούν να τοποθετηθούν μετά το ουσιαστικό.

- une fleur **très jolie** ή une **très jolie** fleur

Τοποθετούνται μπροστά ή μετά το ουσιαστικό

Προσοχή

Δε χρησιμοποιείται το *très* μπροστά από τα: *délicieux, magnifique, splendide, superbe*, κτλ.

Πολλά **επίθετα κρίσης** (*délicieux, magnifique, splendide, superbe, horrible, extraordinaire, étonnant, passionnant*, κτλ.) έχουν ισχυρότερη εκφραστική αξία όταν τοποθετούνται μπροστά από το ουσιαστικό.

Μπορούμε να πούμε:

- une soirée **magnifique** ή une **magnifique** soirée
- un paysage **splendide** ή un **splendide** paysage
- une nouvelle **étonnante** ή une **étonnante** nouvelle

Επίθετα που αλλάζουν νόημα ανάλογα με τη θέση τους

- ancien **un ancien** hôpital = σήμερα, δεν είναι πια νοσοκομείο
- un meuble ancien** = παλιό και το οποίο έχει αξία
- brave **un brave** homme = ευγενής και εξυπηρετικός
- un homme brave** = θαρραλέος
- certain **une certaine** envie = κατά το μάλλον ή ήττον μεγάλη
- une envie certaine** = αναμφίβολη/προφανής

cher	mon cher ami	= τον οποίο αγαπάω
	un livre cher	= του οποίου η τιμή είναι υψηλή
curieux	une curieuse histoire	= αλλόκοτη, παράξενη
	un regard curieux	= αδιάκριτο
drôle	une histoire drôle	= μία αστεία ιστορία
	une drôle d'histoire	= μία παράξενη ιστορία
grand	un homme grand	= ένας ψηλός άνδρας
	un grand homme	= ένας σπουδαίος άνδρας
jeune	un jeune professeur	= ένας νέος στο επάγγελμα
		καθηγητής
	un professeur jeune	= ένας νέος στην ηλικία
		καθηγητής
pauvre	un pauvre homme	= που είναι αξιολύπητος
	un homme pauvre	= που δεν είναι πλούσιος
propre	mon propre frère	= ο δικός μου
	une chemise propre	= που δεν είναι λερωμένο
rare	un livre rare	= που έχει αξία
	de rares amis	= λίγοι στον αριθμό
seul	un seul enfant	= ένα μοναδικό παιδί
	un enfant seul	= ένα παιδί που δε συνοδεύεται
vrai	un vrai problème	= σημαντικό
	une histoire vraie	= πραγματική, που την έχουμε ζήσει κτλ.

Παρατήρηση

Σημειώστε τη χρήση της πρόθεσης *de (d')* μπροστά από τη λέξη *histoire*.

V. ΑΛΛΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΟΣΜΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

Επίθετα που χρησιμοποιούνται ως επιρρήματα

Ορισμένα επίθετα **ενικού του αρσενικού** χρησιμοποιούνται ως επιρρήματα.

- **Cette fleur sent bon.** (= μυρίζει όμορφα)
- **Ils sont fort riches.** (= πολλοί πλούσιοι)

Συγκρίνατε:

- **Cette valise est lourde.** (επίθετο)
- και **cette valise pèse lourd.** (επίρρημα)

Υπάρχουν κατ' αυτό τον τρόπο πολλές εκφράσεις όπως: *peser lourd*, *couper fin*, *coûter cher*, *voir grand*, *voir clair*, *travailler dur*, *marcher droit*, *chanter faux*, *parler fort*, *s'habiller jeune*, κτλ.

Μη γράφετε

- **Cette voiture coûte chère.**
αλλά → **Cette voiture coûte cher.**

↪ **Παραπομπή**

Για τη χρήση του *bien* ως επιθέτου, βλ. τα επιρρήματα, σελ. 173.

Επίθετα που χρησιμοποιούνται ως ουσιαστικά

Βρίσκονται στον ενικό του αρσενικού και προηγείται αυτών το άρθρο *le*.

- **Il aime le moderne.** (= αυτό που είναι μοντέρνο)
- **L'important, c'est qu'il réussisse son examen.** (= αυτό που είναι σημαντικό)
- **Le bleu est à la mode cet hiver.** (= το μπλε χρώμα)

VI. ΤΑ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ ΕΠΙΘΕΤΑ

Υπάρχουν δύο είδη αριθμητικών επιθέτων:

– αυτά που δηλώνουν αριθμό.

- **J'ai trois fils.**

– αυτά που δηλώνουν τάξη.

- **Mon troisième fils est encore étudiant.**

Τοποθετούνται μπροστά από το ουσιαστικό.

Τα αριθμητικά επίθετα που δηλώνουν αριθμό

Παρατήρηση

Το *mille* είναι άκλιτο επίθετο.

- **deux mille arbres**

Τα *million* και *milliard* είναι ουσιαστικά τα οποία παίρνουν την κατάληξη του πληθυντικού.

- **cinq millions d'habitants.**
- **deux milliards d'euros.**

Μην λέτε

- ~~mes autres deux enfants,~~
~~les derniers trois jours~~
- αλλά → **mes deux autres enfants,**
les trois derniers jours

Παρατήρηση

Με μία προσωπική αντωνυμία, λέμε:

- **nous deux, vous quatre.**

Τα αριθμητικά επίθετα είναι άκλιτα.

Υπάρχουν μερικές εξαιρέσεις:

– το *un*, το οποίο διαθέτει και θηλυκό τύπο:

- **Ce livre a cent cinquante et une pages.**
- **Les contes des Mille et Une Nuits.**

– τα *vingt* και *cent*, τα οποία παίρνουν ένα -s όταν πολλαπλασιάζονται:

- **deux cents** (200 = 2 × 100)
- **quatre-vingts** (80 = 4 × 20)

Αλλά παραμένουν άκλιτα όταν ακολουθεί άλλο αριθμητικό:

- **deux cent douze** (212)
- **quatre-vingt-cinq** (85)

Μπορεί να προηγείται αυτών άλλος προσδιορισμός.

- **Rendez-moi mes cent euros !**
- **Il a posé les quatre livres sur la table.**

Η κατάληξη *-aine*.

Χρησιμοποιείται για τον σχηματισμό θηλυκών ουσιαστικών που δηλώνουν έναν κατά προσέγγιση αριθμό.

Προστίθεται στα 8, 10, 12, 15, 20, 30, 40, 50, 60 και 100.

- Il a offert une **dizaine** de roses à sa mère. (= περίπου δώδεκα)
- Il y avait des **centaines** de manifestants dans les rues. (= εκατοντάδες)
- Elle a la **trentaine**. (= σχεδόν 30 ετών)

Παρατηρήσεις

1. Une **douzaine** μπορεί επίσης να σημαίνει ακριβώς δώδεκα.

■ J'ai acheté une **douzaine** d'œufs.

2. Un **millier** = περίπου χίλια.

■ Un **millier** de manifestants se sont rassemblés place de l'Opéra.

Αριθμητικά επίθετα που δηλώνουν τάξη

Σχηματίζονται με την κατάληξη *-ième* η οποία προστίθεται στο αριθμητικό επίθετο.

- trois-**ième**, quatr-**ième**, trent-**ième**

Εξαιρέσεις:

- deux → deuxi**ème** ή second(e)

Συμφωνούν με το ουσιαστικό.

- Le bébé vient de faire ses **premiers** pas.
- Nous habitons au **sixième**. (= στον έκτο όροφο)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΩΝ ΕΠΙΘΕΤΩΝ

	αριθμός	τάξη
1	un(e)	premier(-ière)
2	deux	deuxième, second(e)
3	trois	troisième
4	quatre	quatrième
5	cinq	cinquième
6	six	sixième
7	sept	septième
8	huit	huitième
9	neuf	neuvième
10	dix	dixième
11	onze	onzième
12	douze	douzième
13	treize	treizième
14	quatorze	quatorzième
15	quinze	quinzième

Μη λέτε

■ ~~Louis le quatorzième~~

αλλά → Louis **XIV** (quatorze).

■ Je suis né le ~~deuxième~~ de mars.

αλλά → Je suis né le **deux** mars.

■ ~~Il est parti le trois~~ de mai.

αλλά → Il est parti le **trois** mai.

Παρατήρηση

Για ημερομηνία λέμε

le premier janvier (février, mars, κτλ.). Στη συνέχεια λέμε **le deux** (trois, quatre, κτλ.) janvier.

	αριθμός	τάξη
16	seize	seizième
17	dix-sept	dix-septième
18	dix-huit	dix-huitième
19	dix-neuf	dix-neuvième
20	vingt	vingtième
21	vingt et un(e)	vingt et unième
22	vingt-deux	vingt-deuxième
30	trente	trentième
31	trente et un(e)	trente et unième
32	trente-deux	trente-deuxième
40	quarante	quarantième
41	quarante et un(e)	quarante et unième
50	cinquante	cinquantième
51	cinquante et un(e)	cinquante et unième
60	soixante	soixantième
61	soixante et un(e)	soixante et unième
70	soixante-dix	soixante-dixième
71	soixante et onze	soixante et onzième
72	soixante-douze	soixante-douzième
80	quatre-vingts	quatre-vingtième
81	quatre-vingt-un(e)	quatre-vingt et unième
90	quatre-vingt-dix	quatre-vingt-dixième
91	quatre-vingt- onze	quatre-vingt-onzième
97	quatre-vingt-dix-sept	quatre-vingt-dix-septième
100	cent	centième
101	cent un(e)	cent unième
1 000	mille	millième
1 001	mille un(e)	mille unième
1 800	mille huit cents	mille huit centième
10 000	dix mille	dix millième
100 000	cent mille	cent millième

Παρατήρηση

Μπορούμε να πούμε:

- 1800: **dix-huit cents**
ή **mille huit cents**
- 1912: **dix-neuf cent douze**
ή **mille neuf cent douze**.

ΤΟ ΑΡΘΡΟ

Το άρθρο προσδιορίζει το ουσιαστικό, με το οποίο συμφωνεί κατά γένος και αριθμό.

Υπάρχουν τρία είδη άρθρων που χρησιμοποιούνται στον σημασιολογικό προσδιορισμό του ουσιαστικού μέσα στη φράση:

- **Το οριστικό άρθρο**
→ *Le vent souffle avec violence ce soir.*
- **Το αόριστο άρθρο**
→ *Il y a eu un orage hier matin.*
- **Το μεριστικό άρθρο**
→ *Quel temps sec! Il faudrait de la pluie pour les cultures.*

I. ΤΟ ΟΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ

Μορφολογία του οριστικού άρθρου

ενικός αρσενικού	ενικός θηλυκού	πληθυντικός αρσενικού και θηλυκού
le	la	les

- *le livre* → *les livres*
- *la table* → *les tables*

Μπροστά από φωνήεν ή άηχο *h*, γίνεται έκθλιψη.

le → *l'*

- *l'arbre, l'homme, l'autobus*

la → *l'*

- *l'université, l'heure, l'eau*

Τα άρθρα *le* και *les* συναιρούνται με τις προθέσεις *à* και *de*.

à + $\begin{cases} le & \rightarrow au \\ les & \rightarrow aux \end{cases}$ *Nous allons au cinéma.*
Le professeur parle aux élèves.

de + $\begin{cases} le & \rightarrow du \\ les & \rightarrow des \end{cases}$ *La table du salon.*
Les feuilles des arbres.

Προσοχή

Μπροστά από δασύ *h*:

1. Δε γίνεται έκθλιψη

- *le héros, la hauteur, la Hollande*, κτλ.

2. Προφέρονται χωριστά

- *Les Halles* [le al],
les haricots [le ariko], κτλ.

Μη λέτε

- *Le livre de le professeur*

αλλά → *Le livre du professeur*

- *Je vais à les États-Unis*

αλλά → *Je vais aux États-Unis.*

Χρήση του οριστικού άρθρου

Παρατήρηση

Χρησιμοποιείται το οριστικό άρθρο σε πολλές εκφράσεις τόπου:

- vivre à la montagne, à la campagne, aller à la poste, à la piscine, au cinéma, être à la maison, à l'école, au bureau, κτλ.

Χρησιμοποιείται το οριστικό άρθρο όταν:

– το ουσιαστικό δηλώνει ένα γνωστό ή μοναδικό πρόσωπο ή πράγμα,

- Le Soleil éclaire la Terre.
- Le président de la République préside le Conseil des ministres du mercredi.

– το ουσιαστικό έχει γενική ισχύ,

- L'argent ne fait pas le bonheur.
- Les jeunes adorent les jeux vidéo.
- Le TGV est plus rapide que la voiture pour aller à Marseille.

– το ουσιαστικό προσδιορίζεται

από δευτερεύουσα αναφορική πρόταση,

- La route que nous avons prise pour aller à Avignon traverse des paysages magnifiques.

από ένα συμπλήρωμα,

- La route de Brive à Cahors est très pittoresque.

από τα συμφραζόμενα.

- Nous sommes rentrés en voiture de Nancy dimanche soir. La route était très encombrée.

Παρατήρηση

Δε βάζουμε άρθρο μπροστά από ορισμένα ονόματα χωρών.

- Cuba, Israël, κτλ.

Χρησιμοποιείται επίσης το οριστικό άρθρο:

– μπροστά από τα γεωγραφικά ονόματα,

- L'Europe, la Suède, le Canada, les montagnes Rocheuses, les Alpes, le Nil, l'océan Atlantique, la Normandie, κτλ.

Παρατήρηση

Δε βάζουμε άρθρο μπροστά από τα ονόματα των μηνών.

- Septembre est le mois de la rentrée des classes.

– μπροστά από τους λαούς και τις γλώσσες,

- les Italiens, les Grecs, les Anglais, κτλ.
- le chinois, l'hébreu, le turc, κτλ.

- μπροστά από τις εποχές, τις ημερομηνίες και τις γιορτές,
 - **l'hiver, le printemps, l'été, l'automne**
 - **le 15 mai, le mardi 7 septembre**
 - **la Toussaint, le jour de l'an**, κτλ. mais **Noël et Pâques**
- μπροστά από τα χρώματα,
 - **le vert, le blanc, le rose**, κτλ.
 - **Cet été, le blanc et le beige sont très à la mode.**
- μπροστά από επίθετα στον υπερθετικό βαθμό,
 - **La tour Eiffel est le monument le plus célèbre de Paris.**
- μπροστά από τους τίτλους (εκτός από **madame** και **mademoiselle**),
 - **le Président, la reine, le Premier ministre, le général Legrand, le professeur Dubois**, κτλ.
- μπροστά από τα οικογενειακά ονόματα (που μπαίνουν στον ενικό),
 - **les Martin, les Durand**
- για την έκφραση μιας μέτρησης,
 - **3 euros le kilo** (= chaque kilo), **20 euros le mètre** (= chaque mètre),
1 euro le litre (= chaque litre), **90 km à l'heure** (= 90 km chaque heure), κτλ.
 - **En ce moment, l'essence coûte un euro le litre.**
- για να δοθεί μία κατά προσέγγιση αριθμητική τιμή.
 - **Je pense qu'il a la quarantaine.** (= il a environ quarante ans)
 - **Une bouteille de champagne coûte dans les vingt euros.**
 (= environ vingt euros)

Παρατήρηση

Το οριστικό άρθρο που τίθεται μπροστά από μία ημέρα της εβδομάδας ή τις λέξεις *matin, midi, soir* δηλώνει συνήθεια. Συγκρίνατε:

■ **Max joue au football le mercredi.**
 (= tous les mercredis)
 και **Max jouera au football mercredi avec ses copains.** (= le mercredi de cette semaine)

Μν λέτε

~~Je t'appellerai le lundi prochain.~~
 αλλά → **Je t'appellerai lundi prochain.**

Μν λέτε

■ ~~La madame que nous avons croisée est notre nouvelle voisine.~~
 αλλά → **La dame que nous avons croisée est notre nouvelle voisine.**

Παρατήρηση

■ **Acheter un Van Gogh** (= acheter un tableau de Van Gogh)
 ■ **Jouer du Debussy** (= jouer de la musique de Debussy)

Ειδική περίπτωση

Το οριστικό άρθρο χρησιμοποιείται γενικά **μπροστά από τα ουσιαστικά που δηλώνουν μέλη του σώματος**, αντί για το κτητικό επίθετο, όταν η σχέση ανάμεσα στο μέλος του σώματος και τον κτήτορα είναι προφανής.

- **Elle a les cheveux noirs et les yeux verts.**
- **Il écrit de la main gauche.**
- **Il marchait le dos courbé, les mains derrière le dos.**

Μν λέτε

■ ~~Elle a fermé ses yeux.~~
 αλλά → **Elle a fermé les yeux.**

Είναι ειδικότερα η περίπτωση:

- όταν η σχέση κτήσης δηλώνεται με αυτοπαθές ρήμα,
 - **Lave-toi les mains !** (= lave **tes** mains)
 - **Il s'est coupé le doigt.** (= il a coupé **son** doigt)
- όταν ο κτήτορας δηλώνεται ήδη με αντωνυμία-έμμεσο αντικείμενο.
 - **On lui a marché sur le pied.** (= on a marché sur **son** pied)
 - **Ce bruit me donne mal à la tête.** (= mal à **ma** tête)

II. ΤΟ ΑΟΡΙΣΤΟ ΑΡΘΡΟ

Μορφολογία του αόριστου άρθρου

Προσοχή

Μη συγχέετε τον πληθυντικό του αόριστου άρθρου *des*

- **Ils ont des enfants.**

με τη γενική πληθυντικού του οριστικού άρθρου *des* (*de + les*).

- **Les jouets des enfants sont étalés sur le tapis.**

ενικός αρσενικού	ενικός θηλυκού	πληθυντικός αρσενικού και θηλυκού
un	une	des

- **un** livre → **des** livres
- **une** table → **des** tables

Χρήση του αόριστου άρθρου

Το αόριστο άρθρο χρησιμοποιείται:

- **μπροστά από μετρήσιμα ουσιαστικά** (πρόσωπα και πράγματα που μπορούν να μετρηθούν),
 - **J'ai acheté une bicyclette et des rollers.**
 - **Il m'a envoyé un courriel de Chine.**
 - **Il m'envoie régulièrement des courriels.**

– όταν το ουσιαστικό δηλώνει μη προσδιορισμένο πρόσωπο ή πράγμα,

- **Un client a appelé. Il n'a pas laissé son nom.**
(δε γνωρίζουμε ποιος είναι)
- **J'ai trouvé **des** gants par terre.** (Σε ποιον ανήκουν;)
- **J'ai **une** idée !**
– Ah, qu'est-ce que c'est ?

– όταν το ουσιαστικό εξειδικεύεται
μ' ένα επίθετο,

- **Du haut de cette montagne, on découvre **un** paysage **magnifique**.**

μ' ένα εμπρόθετο συμπλήρωμα,

- **Ce tableau représente **un** paysage **d'hiver**.**

με δευτερεύουσα αναφορική πρόταση.

- **C'est un paysage **qui fait rêver**.**

Παρατήρηση

Το αόριστο άρθρο μπορεί επίσης να έχει γενική ισχύ.

- **Une banane, c'est facile à éplucher.** (= les bananes en général)

Ειδική περίπτωση

Όταν στον πληθυντικό μπροστά από το ουσιαστικό βρίσκεται ένα επίθετο, το *des* αντικαθίσταται από το *de*.

Συγκρίνατε:

- **J'ai acheté **des** roses.**
- και **J'ai acheté **de jolies** roses.**

- **Ce jeune pianiste a fait **des** progrès.**
- και **Ce jeune pianiste a fait **de grands** progrès.**

Το *des* όμως διατηρείται όταν το σχήμα «επίθετο + ουσιαστικό» θεωρείται σύνθετο ουσιαστικό.

- ****des** petits pois, **des** jeunes gens, **des** petites annonces, **des** grands magasins, **des** petites filles, **des** petites cuillères, **des** petits pains, **des** gros mots,** κτλ.

Παρατήρηση

Στην καθομιλουμένη υπάρχει η τάση διατήρησης του άρθρου *des*.

- **Il a eu **des** bonnes notes à l'examen.**

III. ΤΟ ΜΕΡΙΣΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ

Μορφολογία του μεριστικού άρθρου

Προσοχή
1. Μη συγχέετε το αρσενικό μεριστικό άρθρο ενικού <i>du</i> , ■ <i>J'ai mangé du fromage de chèvre.</i> με τη γενική του οριστικού άρθρου, που έχει υποστεί συναίρεση (<i>de + le</i>). ■ <i>Il n'aime pas l'odeur du fromage.</i>
2. Μη συγχέετε το <i>de la</i> , θηλυκό μεριστικό άρθρο ενικού, ■ <i>Nous avons mangé de la ratatouille.</i> με το <i>de la</i> , «πρόθεση + οριστικό άρθρο». ■ <i>Elle m'a donné la recette de la ratatouille.</i>

ενικός αρσενικού	ενικός θηλυκού
du	de la

- **du** pain
- **de la** monnaie

Μπροστά από φωνήεν ή άηχο *h*:

- du* → *de l'* ■ *de l'argent, de l'or*
de la → *de l'* ■ *de l'eau, de l'huile*

Χρήση του μεριστικού άρθρου

Παρατηρήσεις
1. Με το ρήμα <i>faire</i> (όταν έχει τη σημασία του ασκώ, εξασκώ, επιδιδομαι, αθλούμαι) χρησιμοποιείται συχνά το μεριστικό άρθρο. ■ <i>faire du sport, de la natation</i> ■ <i>faire du violon, de la guitare</i> ■ <i>faire de l'histoire, du droit</i> ■ <i>faire du théâtre, de la politique</i>
2. Το <i>des</i> θεωρείται μεριστικό άρθρο μπροστά από ορισμένα ουσιαστικά. ■ <i>des épinards, des rillettes</i>

Χρησιμοποιείται το μεριστικό άρθρο:

- **μπροστά από συγκεκριμένο ουσιαστικό** για να δηλώσει μη συγκεκριμένη ποσότητα, ένα μέρος ενός συνόλου που δεν μπορεί να μετρηθεί,
 - *À table, les Français boivent **du** vin, **de** l'eau et parfois **de la** bière.*
 - *Pour faire ce gâteau, il faut **de la** farine, **du** beurre, **du** sucre.*
- **μπροστά από αφηρημένο ουσιαστικό.**
 - *Il faut **du** courage pour être pompier.*
 - *Nos voisins partent en vacances à Tahiti ; il ont **de la** chance !*

IV. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Διαφορές μεταξύ οριστικού και αόριστου άρθρου

Συγκρίνατε:

- *Ils ont trouvé **un** chien sur un parking et ils l'ont recueilli.*
(ο σκύλος δεν έχει προσδιοριστεί)
- και ***Le** chien de nos voisins aboie vraiment beaucoup.*
(ο σκύλος έχει προσδιοριστεί)

- Jean adore raconter **des** histoires drôles.
(εξειδίκευση του ουσιαστικού από το επίθετο)
και **L'histoire que Jean nous a racontée est incroyable.**
(προσδιορισμός του ουσιαστικού από τη δευτερεύουσα αναφορική)
- Dans les grandes villes, on mène **une** vie de fou.
(το *de fou* παίζει ρόλο επιθέτου)
και **J'aime la vie en ville.** (γενικά = τον τρόπο ζωής της πόλης)
- C'est l'acteur que je préfère. (= ο αγαπημένος μου ηθοποιός)
και **C'est un acteur qui joue les rôles de jeune premier.**
(= ένας ορισμένος τύπος ηθοποιού)

Παρατήρηση

Συγκρίνατε :

- Elle a **les** yeux bleus. (περιγραφή)
και Elle a **des** yeux bleus superbes.
(εξειδίκευση με το επίθετο *superbes*)

Διαφορές μεταξύ των τριών άρθρων

Μπροστά από το ίδιο ουσιαστικό μπορεί να τεθεί οποιοδήποτε από τα τρία άρθρα, εφόσον ανήκει στην κατηγορία των μη μετρήσιμων ουσιαστικών:

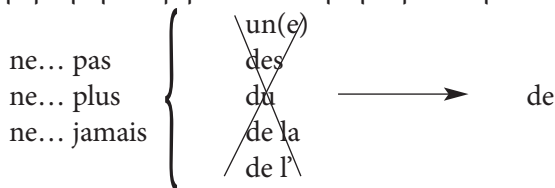
- *soleil, neige, pluie, vent*, κτλ.
- *viande, lait, vin, crème*, κτλ.
- *patience, courage, force, vertu, énergie*, κτλ.
- *argent, or, fer, acier*, κτλ.

- **L'eau est indispensable à la vie.** (γενικά)
- **Cette source donne une eau très pure.** (ιδιαίτερος χαρακτήρας που προσδίδεται από το επίθετο)
- **Je voudrais de l'eau, s'il vous plaît.** (απροσδιόριστη ποσότητα)
- **Tu viens, on va prendre un café ?** (ένα φλιτζάνι καφέ)
- **Le café de Colombie est très réputé.** (προσδιορισμός από το συμπλήρωμα του ουσιαστικού)
- **Le matin, beaucoup de Français boivent du café.**
(απροσδιόριστη ποσότητα)
- **Anne a rapporté du travail à faire chez elle.** (απροσδιόριστη ποσότητα)
- **Elle a un travail fou en ce moment.** (ιδιαίτερος χαρακτήρας που προσδίδεται από το επίθετο)
- **Mais le travail qu'elle fait l'intéresse beaucoup.**
(προσδιορισμός από δευτερεύουσα αναφορική)
- **Le travail, c'est la santé !** (γενικά)

V. ΤΑ ΑΟΡΙΣΤΑ ΚΑΙ ΜΕΡΙΣΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ ΣΤΗΝ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ

Μετά από ρήμα στον αρνητικό τύπο

Μετά από ρήμα στον αρνητικό τύπο, το αόριστο άρθρο και το μεριστικό άρθρο αντικαθίστανται από την πρόθεση *de* όταν η άρνηση αναφέρεται σε όλη την πρόταση.

Μη λέτε

- Je n'ai pas des amis.
- αλλά → Je n'ai pas d'amis.
- Je n'ai pas de l'argent.
- αλλά → Je n'ai pas d'argent.
- Je n'aime pas de café.
- αλλά → Je n'aime pas le café.

Παρατήρηση

Το *sans* έχει αρνητική σημασία. Υπάρχει συνεπώς αλλαγή του άρθρου.

- Il est sorti en faisant du bruit.
- Il est sorti sans faire de bruit.

- Alexis a un portable.
→ Alexis n'a pas de portable.
- Il y a encore de la neige sur les toits des maisons.
→ Il n'y a plus de neige sur les toits des maisons.
- Les étudiants ont posé des questions.
→ Les étudiants n'ont pas posé de questions.

Το άρθρο όμως δεν αλλάζει:

- όταν η άρνηση αναφέρεται μόνο σ' ένα στοιχείο της πρότασης, αντί για ολόκληρη την πρόταση,
 - Julie ne boira pas du thé mais du chocolat.
 - Stéphane n'a pas acheté une voiture française mais une voiture japonaise.
- όταν το *un* έχει τη σημασία του *seul* («μόνος»),
 - Elle était intimidée ; elle n'a pas dit un mot.
- μετά το ρήμα *être* σε μία πρόταση προσδιορισμού.
 - C'est un excellent skieur.
→ Ce n'est pas un excellent skieur.
 - Ce sont des remarques intéressantes.
→ Ce ne sont pas des remarques intéressantes.
 - Quand j'étais au lycée, j'étais une bonne élève.
→ Je n'étais pas une bonne élève.

Μετά το *ni... ni*

Μετά το *ni... ni*, παραλείπονται το αόριστο άρθρο και το μεριστικό άρθρο.

Αλλά μπορούμε επίσης να πούμε: *pas de... ni de*.

- En France, il y a des lions, des tigres, des panthères.
→ En France, il n'y a **ni** lions, **ni** tigres, **ni** panthères, sauf au zoo !
→ Il n'y a **pas de** lions **ni de** tigres **ni de** panthères.
- Nous avons **un** chalet à la montagne **et une** villa au bord de la mer.
→ Nous n'avons **ni** chalet à la montagne **ni** villa au bord de la mer.
→ Nous n'avons **pas de** chalet à la montagne **ni de** villa au bord de la mer.

Προσοχή

Το οριστικό άρθρο διατηρείται.

- Il n'aime **ni** le vin **ni** la bière.

🔄 Παραπομπή

Για τη χρήση του *ni... ni*, βλ. επίσης σελ. 189.

VI. ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΑΟΡΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΜΕΡΙΣΤΙΚΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Μπροστά από ουσιαστικό του οποίου προηγείται έκφραση ποσότητας

Το αόριστο άρθρο και το μεριστικό άρθρο παραλείπονται:

– μετά από επίρρημα

beaucoup de	plus de
trop de	assez de
autant de	moins de
peu de	κτλ.

- Il y a des arbres fruitiers dans ce jardin.
→ Il y a **beaucoup d'**arbres fruitiers dans ce jardin.

– μετά από ουσιαστικό

un kilo de	une tranche de
une heure de	un paquet de
un morceau de	une goutte de
une bouteille de	κτλ.

Προσοχή

Μπορούμε να πούμε *beaucoup des* εάν το ουσιαστικό είναι καθορισμένο.

- Beaucoup **des** arbres fruitiers que j'ai plantés ont souffert du froid.
(= beaucoup de + les)

- Je voudrais du jambon.
→ Je voudrais **une tranche de** jambon.
- J'ai acheté du tissu pour faire des rideaux.
→ J'ai acheté **dix mètres de** tissu pour faire des rideaux.

Μετά την πρόθεση de

Ο πληθυντικός του αόριστου άρθρου και το μεριστικό άρθρο παραλείπονται μετά την πρόθεση *de*. Πράγματι, η συναίρεση είναι αδύνατη.

$$\left. \begin{array}{l} de + des \\ de + du \\ de + de la \\ de + de l' \end{array} \right\} = de$$

- Le ciel est couvert **de** nuages. (= de + des nuages)
- Cette bouteille est pleine **d'**eau. (= de + de l'eau)
- Faute **de** temps, je ne suis pas allé à la poste. (= de + du temps)
- Ce magasin a fermé en raison **de** difficultés financières.
(= de + des difficultés)

Αντίθετα διατηρείται το αόριστο άρθρο ενικού.

Συγκρίνατε:

- J'ai besoin **d'un** conseil.

και J'ai besoin **de** conseils. (de + des = de)

- Il s'est servi **d'un** crayon bleu pour dessiner.

και Il s'est servi **de** crayons de couleur pour dessiner.
(de + des = de)

Μην λέτε

■ J'ai besoin ~~du temps pour...~~
αλλά → J'ai besoin **de** temps pour...

Μετά την πρόθεση sans

Γενικά παραλείπεται το άρθρο.

- Elle est **sans** travail actuellement. (= elle n'a pas de travail)
- Je prends toujours mon café **sans** sucre. (= je ne mets pas de sucre)

Διατηρείται το άρθρο όταν το ουσιαστικό προσδιορίζεται από ένα επίθετο.

- **Sans un** travail acharné, vous ne réussirez pas votre examen.

Μην λέτε

■ Il est sorti ~~sans un parapluie~~.
αλλά → Il est sorti **sans** parapluie.

Μπροστά από ουσιαστικό που δηλώνει επάγγελμα

- Mon cousin est devenu **directeur** de la banque où il travaille depuis dix ans.

- Madame Levy est **professeur** d'anglais.

Αλλά θα πούμε:

- Madame Levy est un excellent professeur d'anglais.
(προσδιορισμός από το επίθετο)

↳ Παραπομπή

Για τη διατήρηση του άρθρου μπροστά από ένα ουσιαστικό επαγγέλματος, βλ. τα δεικτικά, παρατήρηση σελ. 54.

Μη λέτε

- ~~Georges Lefort est un professeur de tennis.~~

αλλά → Georges Lefort est professeur de tennis.

VII. ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ ΤΩΝ ΤΡΙΩΝ ΑΡΘΡΩΝ

Μπροστά από συμπλήρωμα ουσιαστικού που εισάγεται με de ή à

Δε χρησιμοποιείται άρθρο μπροστά από συμπλήρωμα ουσιαστικού που εισάγεται με *de* ή *à*, όταν το συμπλήρωμα προσδιορίζει τη σημασία αυτού του ουσιαστικού.

Πρόθεση *de*

- une carte de géographie, de visite, d'étudiant, d'identité, κτλ.
- une salle de classe, de cinéma, de concert, d'attente, de bains, κτλ.

Συγκρίνατε:

- Une cour **d'immeuble** est souvent sombre. (ένα είδος αυλής)
και Il y a de belles plantes vertes dans la cour de **l'immeuble** où j'habite. (μία συγκεκριμένη αυλή)
- Il y a un **arrêt d'autobus** au coin de la rue.
και C'est **l'arrêt de l'autobus 38**.

Πρόθεση *à*

- un couteau **à pain** (= un couteau pour couper le pain)
- une corbeille **à papiers**
- une brosse **à dents**
- un panier **à provisions**
- une boîte **à cigares**

Παρατήρηση

Διατηρείται το οριστικό άρθρο όταν η πρόθεση *à* έχει τη σημασία του *avec*.

- une glace **à la vanille**, une tarte au citron, un pain au chocolat, de la peinture **à l'huile**, κτλ.

Άλλες περιπτώσεις παράλειψης του άρθρου

Παραλείπεται επίσης το άρθρο:

- στις απαριθμήσεις πραγμάτων,
 - *Tout est en solde dans ce magasin : jupes, pantalons, chemisiers, vestes, manteaux.*
 - *Le musée Picasso présente de nombreuses œuvres de l'artiste : peintures, sculptures, dessins, collages.*
- στις αγγελίες, τους τίτλους εφημερίδων και βιβλίων,
 - *Maison à vendre, Violents orages dans le Midi, Livre de grammaire, Dictionnaire des synonymes, κτλ.*
- σε ορισμένα ρηματικά σύνολα,
 - *avoir envie, avoir besoin, faire attention, rendre service, κτλ.*
- μετά από ορισμένα ρήματα,
 - *changer d'avis, de coiffure, de voiture, κτλ.*
 - *se tromper de direction, d'adresse, de nom, κτλ.*
- μετά από ορισμένες προθέσεις, σε ορισμένες εκφράσεις,
 - *en été, par terre, à pied, en argent, avec plaisir, à travers bois, κτλ.*

☞ Παραπομπή

Για την παράλειψη του άρθρου
μπροστά από ονόματα χωρών,
βλ. σελ. 162-163.